

Skrivnost zelene jame

(Čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Tomo in Branko sta bila nerazdružljiva prijatelja. Nekega dne je prosil stric, upokojeni kapitan, Toma, naj mu pospravi njegovo knjižnico. Branko je pomagal pri tem delu svojemu tovarišu in dečka sta, nepopisno presenečena, odkrila v knjižni omari skriten predal, v katerem je ležala stara, dragoceeno vezana in z okovjem obdana knjiga. V njej so bili s črnilom napisani zapiski nekega pomorščaka Mihajla Antića, v katerih ta pripoveduje o nekem čudnem mestu, ki se je nekoč potopilo v morju. Dečka sta bila radovedna in sta pričela zadevo raziskovati. Z nekega visokega hriba, ki se je vzpenjal v bližini obmorskega mesta, kjer sta stanovala, sta opazila v dalji z daljnogledom otok z volčji glavi podobno skalnato izboklino. V bližini tega otoka je tudi Mihajlo Antić našel Estero, potopljeno mesto. Poslej sta venomer sanjarila, kako bi na tem otoku pričela iskati sledove čudežnega potopljenega mesta.

V nadaljnjem času sta se imela Tomo in Branko mnogo učiti, tako da sta morala svoje načrte odložiti na poznejšo dobo. Toda pozabila jih nista. Ko je bil Tomo nekega dne pohvaljen v šoli in je to njegov oče zvedel od učitelja, je rekel pri kosilu prijazno svojemu sinu: »Slišal sem, Tomo, da si bil zelo priden v šoli. Konec tedna se bliža! Hočem ti napraviti posebno veselje! Soboto in nedeljo lahko preživiš, kakor želiš sam!«

Tomu je šinila vsa kri v glavo. In takoj je razložil očetu svoj načrt: »Če mi dovoliš, oče, potem bi napravil z Brankom majhno potovanje s čolnom po morju. To sva si z Brankom že od nekdaj žele-

la. Prenočila bi na otoku Partinu pri starem ribiču Máteju, kjer smo bili, kakor se spominjaš, enkrat poleti!« »Če mi obljubiš, da bosta pametna in previdna, nimam nič proti temu,« je odvrnil oče. »Hvala, oče, v nedeljo zvečer sva pa zopet doma!«

Tudi Branko se je tega razveselil. Treba je bilo le pregovoriti njegove starše. »Vidiš, sinko moj, pošteno delo dobi vedno pošteno plačilo!« je razlagal Tomo učeno in pokroviteljsko svojemu prijatelju. »Tebi je lahko govoriti, saj ti gre nemščina kakor namazano. Pri meni pa je v tem oziru težko, ker nimam daru za jezike. Poleg tega sem se ravno toliko učil in gullil, kakor ti, in če je pri tem prišlo manj iz mene, ni to moja krivda!«

»No, nikar se takoj ne cmeri, drugače ti bom moral reči ‚malček, ne jokaj!‘«

»Samo poskusil! Malček si in ostaneš vedno ti. Prav za prav je pa vseeno, kdo od naju dobi nagrado. Kar odpade bleska od enega, to podeduje drugi. Če rečem svoji materi: »Tomo je bil pohvaljen v šoli in njegov oče mu je dovolil, da napravi z menoj majhno potovanje, bo gotovo vse v redu.«

In res! Tudi Branko je dobil dovoljenje od staršev. Končno je napočila zaželena sobota. Vreme je kazalo, kakor da hoče pospešiti podjetnost obeh dečkov, nebo je bilo brez oblačka. Kot otroka, rojena ob morju, sta že od zgodnje mladosti poznala vse, kar se tiče čolnov in veslanja. Pri nekem izposojevalcu sta si najela čoln in sta vkrcala vanj svojo opremo in živež za dva dni. Morje je bilo mirno in gladko kakor zrcalo in zdelo se jima je igrača veslati do bližnjega otoka Partina. Od tam pa, kakor sta ugotovila po zemljevidu, otok z volčjo glavo ne bo več daleč; čeravno so bile čeri zaznamovane na karti le z drobnimi pičicami, dečka nista dvomila, da pomenijo otok, ki sta ga iskala.

Med vožnjo sta malo govorila, ker sta trošila vse moči za veslanje. Ko sta dospela na Partin, sta poiskala starega ribiča Máteja in si izgovorila pri njem prenočišče. Drugega dne sta nameravala že na vse zgodaj pred sončnim vzhodom s svojim čolnom na raziskovalno potovanje.

Izvrstno sta spala v visokih, s svežim perilom pregrnjenih posteljah, ki ju jima je pripravila ribičeva žena. Kakor na ukaz sta se zbudila oba naenkrat že v zgodnji jutranji uri. Ribič Máte je bil pa še urnejši jutranji vstajač in ju je razveselil z odlično vročo kavo, ki jima je izborno teknila.

»Taka sta kot Krištof Kolumb in Ferdinand Kortec!« se je hudo mušno pošalil oče Máte. »Stavim, da hočeta tu v naših vodah odkriti novo zemljo!« Dečka sta se spogledala. Ali jima je ribič s svojimi bistrimi mornarskimi očmi iz oči prebral njune načrte? Zasmejala sta se in nista rekla ne da ne ne.

Dve uri kasneje sta potegnili vsa radostna od sreče svoj čoln na peščena tla »Otoka z volčjo glavo«. Prepričana sta bila, da morata tu naleteti na sledove, ki jih je opisal stari pomorščak Mihajlo Antić. Začetkoma se je zdelo, da ni otok nič drugega kakor iz morja štrleča, nenaseljena in precej pusta skala. Prehodila sta zaliv in splezala na strmo skalovje; nista pa našla nič, iz česar bi bilo sklepati, da so že stopili na otok kdaj kakšni obiskovalci.

»Najbolje je, če se vsede va zopet v čoln! Morda bodo na severni strani kakšni sledovi!« je predlagal Tomo.

Tako sta zopet stopila v čoln in veslala oprezno in počasi okoli otoka. Bala sta se, da ne bi zadela ob zavratne, pod morsko gladino nahajajoče se čeri.

Naenkrat sta zagledala v svoje veliko presenečenje in veselje v skalovju vratom podobno odprtino.

»Jama!« je vzkliknil Branko navdušeno. »To morava preiskati!« Na otoku se je videlo tudi, da teče morska voda v votlino.

»Tem bolje in laže, saj lahko kar s čolnom zavoziva vanjo!« je menil Tomo in že sta krenila s čolnom proti odprtini.

V jami je bilo, v nasprotju z ozračjem prostega morja, na katero je sonce že precej močno pripekalo, na poseben način hladno, skoraj mrzlo. Prevladoval je čuden polmrak izrazito zelene barve, kateremu sta se Tomo in Branko zelo čudila. Od kod je prihajal, ni bilo mogoče ugotoviti. Jama ni bila preveč visoka, imela je nizek obok in od njenih skalnatih sten je kapljala voda. Od kod pa je prihajala v jama čudovita zelena luč?...

Zdaj je napravila ozka vodna pot ovinek, bilo je ravno toliko prostora, da sta mogla s čolnom okoli, in vzhodna vrata v jamo so jima izginila izpred oči. Temnejše pa v jami ni postalo, temveč se je zdelo, kakor da bi postajala zelena svetloba vedno močnejša. Govorila nista ničesar. Da bi se vrnila, na to ni nihče od njiju niti mi-

slil. Saj morata nekje na drugi strani otoka priti zopet na prosto... Zdaj se jima je zazdelo, da je že precej časa preteklo, odkar sta zavozila s čolnom v jamo. Nenadoma je obstal Tomov pogled na skali na njegovi levici. V istem trenutku je pogledal tja tudi Branko — v skaló so bile vklesane svetlejše črte, ki so se izcimile v okorne, toda prav jasne črke.

ESTERA

je bilo napisano na skali, kakor da bi nevidna roka duha napisala besedo nanjo. Oba prijatelja sta se spogledala. Mrzlično razburjenje se ju je polastilo. Čeravno nista dvomila o verjetnosti zapiskov Mihajla Antića, vendar se jima je

zdelo čudežno, da sta baš tu naletela na prvo sled potopljenega mesta. »To je toliko kot kažipot!« je menil Tomo in pokazal na črke, vklesane v skalo.

»Da — in za naju velja samo, naprej! Že nekaj časa čutim, da vodna pot, po kateri se pomikava, ni ravna. Ploveva navzdol; ta pot ne vodi na prosto, temveč v globino, pod površino morja!«

»V Esterol!« je zajecjal Tomo z nalahno grozo.

»Ali naj veslam nazaj?« je vprašal Branko s tresočim se glasom.

»Ne, nikoli!«

»Dobro! Tudi jaz ne mislim drugače! Potem pa naprej — potopljenemu mestu in novim doživljanjem naproti!«

(Dalje prihodnjič)

Fran Bradač

Kdor daje, tudi prejema

Po vrtovih je dozorevalo sadje. Bil je čas obiranja, poln vonja jabolok in hrušk. Tudi Zagorčev Janezek je obiral sadje na vrtu ob cesti. Zagorčevi so imeli samo borno hišico in na vrtu tri lepe jablane. Janezkov oče je delal ves dan v bližnjem kamenolomu in samo ob nedeljah je nekoliko počival. Janezku je bilo obiranje jabolok prava zabava.

Nekega dne je trgal jabolka in jih deval v košarico. Po cesti je prihajal tujec. Ni bil še star, toda stopal je počasi, kakor da že ne more več. Ko je prišel pod jablano, na kateri je bil Janezek, se je ustavil ter si otiral pot s čela.

Popotnik je bil videti precej onemogel. Uzrši dečka na jablani, je dejal:

»Hej, deček, ali bi mi hotel vreči kako jabolko v klobuk. Od vročine mi je grlo usahnilo.«

Janezek se je ozrl z lestve doli in videl lep, a utrujen obraz, ki ga je proseče gledal. To mora biti dostojen človek, ne klatež, si je mislil Janezek.

»Nastavite klobuk, pa vam bom vrgel nekaj jabolok.«

»Hvala ti, deček, priden si.« se je zahvalil tujec, ko mu je Janezek vrgel nekaj jabolok v klobuk. S slastjo je brž načel prvo jabolko in, ko ga je pojedel, je vprašal:

»Od kod pa si?«

»Tamle iz tiste hišice.«

»Kaj pa dela tvoj oče?«

Janezku se je čudno zdelo, da ga tujec tako izprašuje, pa je vendarle odgovoril:

»Kamenje lomi.«

»Hm. To mora biti težko delo.«

In popotnik je vgriznil v drugo jabolko ter nadaljeval pogovor:

»Povej mi, ali je še daleč do Lisca?«

Lisec je bila graščina.

»Ne. Šlabe pol ure. Tamle za gričem je. Ali greste tja?«

»Da. Morda mi dajo kaj jesti. Kaj misliš?«

»Tega pa ne vem.«